

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEL

číslo 18

V DOPROVODNÉM PROGRAMU SE HOVOŘILO O BOHUMILU HRABALOVÍ

„Umění inspirované pivem: Prazdroj české kultury“ se jmenovala výstava v pražské výstavní síni Mánes, kterou pořádal Plzeňský Prazdroj, a. s.

Jednačtyřicet českých výtvarníků včetně studentského projektu FAVU se tu představilo s obrazy, grafikou, objekty a fotografiemi, které vznikly inspirovány pivem a hospodami. Najdeme mezi nimi i umělce z okruhu Bohumila Hrabala - Boudníka, Hampla, Hamplovou, Jíru, Koláře... Zejména obrovské Jirovy oleje, i když bohužel umístěné na méně vhodném místě, v šerém zákoutí, byly ozdobou celé výstavní kolekce.

V doprovodném programu se objevila

beseda s Radko Pytlíkem o kulturním významu pražských hospod „Máz piva a spisovatelé“ a vzpomínání přátel spisovatele „U stolu s Bohumilem Hrabalem.“

Dr. Radko Pytlík pojal své vyprávění, ve středu 17. září, jako návštěvu pražské restaurace U Pinkasů, s exkurzem k historii výroby piva i s nahlédnutím do dalších hospod, v nichž se scházivali čeští spisovatelé. A tak se posluchači dozvěděli zajímavé „drby“, třeba o gurmánských vášních Jana Nerudy, ale také o tom, jakou roli měly hospody ve třibení české literatury a slova vůbec. „Uvědomte si, jak hluboce bylo devalvováno slovo. Už vynálezem rotaček ztratilo slovo na svém pravém významu. Denně se chrlí, jak říkal Egon Ervin Kisch, ze zuřivých rotaček (odtud pak byla převzata jeho přezdívka „zuřivý reportér“) tak obrovské množství slov, že pozbývají svého původního významu. A může jej znovu nabýt pouze tím, že ho postavíme do naprosto nových souvislostí a kontrastů, a to je humor. A humor se v českém prostředí soustřeďuje a vzniká především v hospodách,“ řekl.

A jinak tomu ani u Radko Pytlíka nemůže být - vyvrcholením jeho povídání se stali

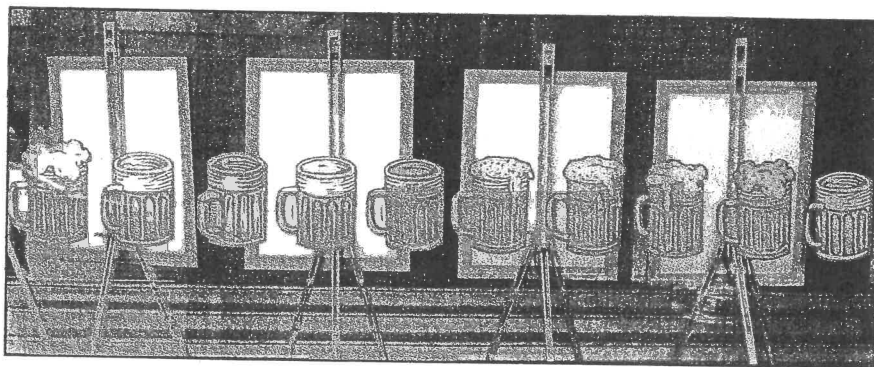
Jaroslav Hašek a Bohumil Hrabal. Zmínku o Hrabalovi jsme pro čtenáře Nymburského pábitele zaznamenali:

„Vedle Haška druhým autorem, který je v hospodách zdomácněn, je Bohumil Hrabal. Měl jsem to štěstí, že jsem s ním byl v kontaktu už vlastně od roku 1963. Tehdy

O týden později, ve středu 24. září, se příznivci piva a především spisovatele Bohumila Hrabala sešli ve výstavní síni pražského Mánesu znovu, tentokrát s prof. Františkem Dvořákem, Tomášem Mazalem a písničkářem Vlastou Třešňákem. Besedu řídil moderátor publicistického televizního pořadu Nedělní partie Jiří Podzimek.

„Máme hovořit o vztahu Bohumila Hrabala k pivu a k lidem, s nimiž se u piva scházel. Především, že to nikdy nebyla žádná legrace. Každé setkání s ním bylo dobrodružství, v každém bylo napětí. Teprve s odstupem se nám to může jevit jako veselé příběhy,“ předeslal profesor Dvořák vyprávění

Prazdroj české kultury

jsem se s ním setkal ve Formance na Letné. To byla taková zvláštní hospůdka, která měla toalety uprostřed místnosti, a to si nedovedete představit, jaký perfektní ríz mělo to pivo. Tam mě Karel Kostroun představil panu Hrabalovi v okamžiku, kdy vykládal: „...jsou dva proudy filosofie, subjektivní a objektivní, hegelianství a kantovství...“ a citoval Kanta v originále německy. Jestli si dneska někdo myslí, že Hrabal byl nějaký hospodský vysedavač, nemá pravdu. To byl básník a myslitel přesazený do hospody. A právě on byl středobodem své společnosti, někdy i za cenu urážek svých přátel, protože on byl někdy dost popudlivý, nervózní. Vytvořil něco, co je v člověku trvalé a je to v podstatě součást určitého duchovního odkazu. Jestliže dnes čteme jeho krásné prózy, zamysleme se nad tím, co bylo za nimi. Nejen ta ostrá satira, ale i určitý životní tragismus, který nakonec svým způsobem nedává odpověď, ale naznačuje něco, co se týká i jeho konce a závěru života.“

Zajímavou besedu stylově doplnila hudební produkce skvělého Pražského hradčanského orchestru Josefa Kocůrka.

své a dalších Hrabalových spolustolovníků od Zlatého tygra. „Když přišel Hrabal do hospody a postavilo se před něj pivo, tak nastal obřad. V tu chvíli on si začínal to úžasné kouzlo, když se pěna měnila v hladinu. Nikdo nesměl promluvit. Když se někdo objevil a vstoupil do té chvíle, kdy všichni posvátně mlčeli, tak bylo zle. Byl jsem jednou svědkem, že do tohoto okamžiku přišla jedna dáma a nesla pod paží stoh knih k podpisu. On ji sledoval ode dveří a přes celý lokál křičel: Jděte pryč! Nechte mě být, já chci mít klid! Ona se nedala odradit, a řekla, že je to domluvené, slíbil jste to Jirkovi Bartošovi. A Hrabal povídá: Ten mně může políbit ... Ona však přišla o týden později, v ruce měla kord a řekla: Helejte se, pane Hrabale, jestli mi to nepodepíšete, tak vás tady na místě rozsekám na hadry! A to se mu líbilo a nastala nádherná atmosféra.“

Poznal jsem Bohumila Hrabala ještě jako úplně anonymního kulísáka v divadle S. K. Neumanna v Libni, a to prostřednictvím režiséra Václava Lohnického a herce Zdeňka Martínka. Náš vztah se vyvíjel postupně. Teprve po letech jsme se domluvi-

li, lépe řečeno on mne vyzval, abychom se scházeli pravidelně u piva. Pojítkem těch prvních okamžiků bylo mé vyprávění o mém strýčkovi, který byl bednář měšťanského pivovaru. Bydlel v Borové u Přeštic, odkud denně jezdil do práce a denně se vracel silně nametený. Trávil jsem u něj prázdniny od nejtěplejších let. Velmi jsem se vždycky těšil, až přijede z práce. Když totiž ráno odjížděl, byl zachmuřený a nedůtklivý a když odpoledne přijel, byla to otevřená náruč a zlaté srdce, vynikající vypravěč a veselý člověk. Vždycky mi říkával: Františku, kdybys na tom byl někdy moc špatně, stačí, když budeš mít aspoň na pivo. Chleba, to je jenom aby měl člověk něco ve střevěch, ale v pivě je ta pravá síla. Tohle jsem vyprávěl Hrabalovi a ten se tím ohromně bavil.

Hrabal potřeboval mít okolo sebe lidi, kteří ho měli rádi, kteří s ním uměli diskutovat, naslouchat mu, ale i s ním mlčet.

Litují dodneška, že nebylo zaznamenáno, zvukově zachyceno, to, co jsme od něj všechno slyšeli. Byl neobyčejný vypravěč. On tomu říkal pábení. To slovo pábení znamená, že fantazíruje, ale v tom smyslu literárním a intelektuálním. To ale přicházelo až po tom úvodním rituálu.

Ty naše rozhovory byly většinou zaměřené literárně. Když bylo nastoleno téma, které ho chytlo, tak ze sebe sypal fantastické myšlenky, dokázal citovat v originále klasiky - filozofy, básníky, dokonale ovládal němčinu... To se bohužel ztratilo v éteru. Netajím se tím, že jsme kolem něho sedávali a naslouchali v posvátné účtě, v posvátném tichu.

Nastaly ale také okamžiky, kdy dokázal být nepříjemný. Třeba, když mu někdo skočil do řeči. To řekl, že platí a jde pryč. Nesměl ho v jeho pábení nikdo přerušovat.

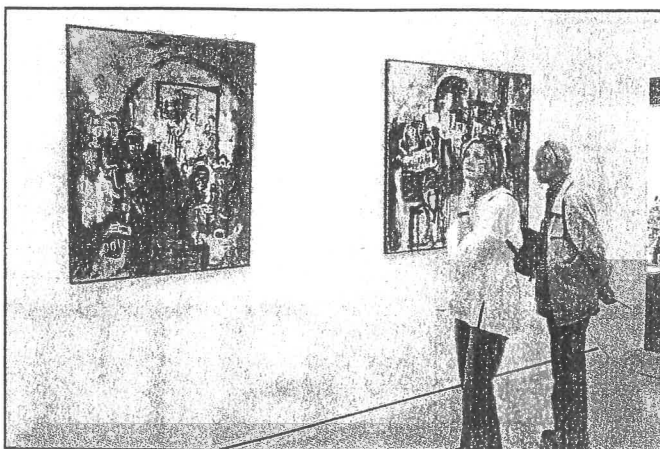
Bohumil Hrabal je hned po Jaroslavu Haškovi největším našim spisovatelem dvacátého století. A možná, že s odstupem času bude ještě větší, pokud se týče literární hodnoty. Hašek byl úžasný fabulista, ale u Bohumila Hrabala byla tvorba podložena neobyčejnou duchovní kulturou. Byl nesmírně

nevzdělaný. Kulturu zažíval jako svůj životní program. Obsáhl literaturu do úžasných podrobností. To co ho zaujalo uměl reprodukovat s neobyčejnou lehkostí a mimořádným jazykem.“

Na pana profesora Dvořáka navázal Tomáš Mazal: „Dnešní pořad se jmenuje U stolu s Bohumilem Hrabalem. Je to zvláštní, protože tady

s námi u stolu nesedí. Chtěl bych tedy říci několik slov o tom, jaký byl vztah Bohumila Hrabala k pivu jako takovému. Možná tam je ten základní moment, odkud se to životní klubičko začalo odvíjet. Bohumil Hrabal nebyl žádný pijan nebo opilec, ale měl to štěstí nebo neštěstí, že se už jako malé dítě pohyboval v prostředí pivovaru. Od čtyř let žil s rodiči v pivovaru v Polné a když měl žízeň, tak se jednoduše napil ze džbánu piva. Jeho maminka to tak dělala, říkal, že vymlaskla dvě piva, jen to fiklo. Poprvé se opil asi ve čtyřech letech, aniž by věděl co je to opilost. Pak se přestěhovali do pivovaru do Nymburka. Když byl větší, tak ho otec bral na inspekční cesty po hospodách, takže zatímco otec řešil s hostinským jak se točí pivo a jak se dělájí daně, tak malý Bohumil dělal reklamu pivovaru. On se tak ale naučil nejen pít, ale i vstřebával prostředí hospody, které mu připadalo úplně přirozené a domácké. Mnohem později pro nějaké noviny řekl: Můj vztah k pivu je sakrální. To je, myslím, důležitá myšlenka. On to pivo nepovažoval za prostředek, jak se opít, ale pivo byla pro něj jakási svátost.

Hospody ho provázely celým životem, vždycky se do nich navracel. A to i v posledních dnech svého života, kdy ráno

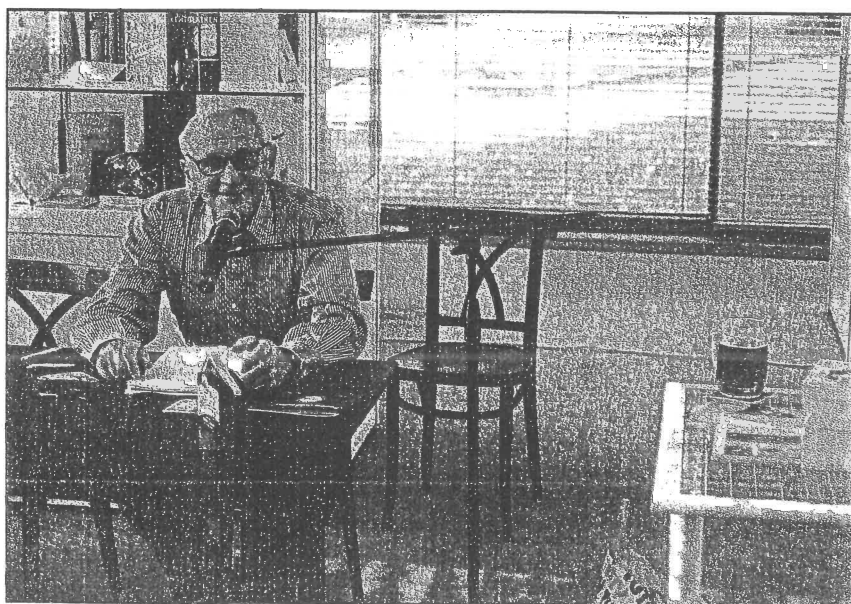
Obrazy Josefa Jíry patřily ke zdobám výstavy Prazdroj české kultury.

odjížděl krmit kočky do Kerska, aby se odpoledne navracel do Prahy ke Zlatému tygroví.

Chodit s Hrabalem do hospody... básník Šmoranc říkal, že to bylo jako chodit do lesa na vysokou. Museli jste dávat pozor, abyste ho nevyplašili. On měl skutečně takový ten rituál, že nejprve byl zticha, pak po prvním pivu pookřál... My jsme hráli takovou tu hru, jako že tam vůbec není, což mu vyhovovalo. Teprve pak, když se osmělil, okoukal, vstupoval do našich hovorů. Ne že by hospoda byla nějaké intelektuální prostředí, to je omyl. Takže témata našich rozhovorů bývala velmi široká. I když je pravda, že ta stolní společnost u Tygra měla vymezená svoje témata a dodržovala určité mezníky. Když ale Hrabalovi nastolené téma nevyhovovalo, tak si od nás odsedl. Jednou si sedl k malému stolečku před záchody, my tomu říkáme „zimní zahrada“, kam číšník posadí hosta, který čeká na místo, nebo na něj odkládají nádobí. Tak k němu si Hrabal odsedl. Protože tam kdosi zapomněl podšálek a Hrabal tam seděl, mysleli si cizinci, že je to muž, který vydává toaletní papír, kladli mu na ten podšálek drobné. Když se po půlhodině vrátil k nám, přinesl asi šedesát korun, povídal: Vy pitomci, vy se tady bavíte o bramborách a já jsem si mezi tím vydělal na pivo.

Někdy to ale vypadalo úplně jinak. Jednou mi telefonoval, abych určitě přišel k Tygroví, že mi potřebuje něco důležitého říct. Sešli jsme se a hodinu jsme mlčeli. Pak zaplatil a odešel. A večer mi ještě telefonoval, jaký to byl hezký večer. Musím přiznat, že byl. Dneska bych s ním u stolu rád mlčel.“

Vlasta Třešňák přidal kromě svých svérázných písniček i něco vzpomínek: „U toho našeho štamgaststolu u Tygra, kterém po právu Bohumil Hrabal vévodil, se opravdu často probírala literatura současná i literatura minulých století, ale já bych řekl, že se tam díky Hrabalovi častěji probírala fotbalová utkání. A třeba někdy z roku třicet sedm. Já se zrovna nevyznám ve sportu, myslím, že fotbalové utkání trvá hodinu a půl, a po třech hodinách nadšeného komentování fotbalového utkání, kdy my, sportovní barbaři, jsme usinali, se chýlilo k ukončení prvního poločasu, vešla nějaká natupírovaná paní a řekla: Mistře, na čem pracujete? Všechno ztichlo, celá hospoda čekala, co bude a Bogan zařval: Babo, jdi do prdele! Paní zkameněla, Hrabal si uvědomil, že to přehnal, ale místo omluvy mu vyletělo: Já ti dám votravovat spisovatele, když chlastá!“

Dr. Radko Pytlík je skvělý a zábavný vypravěč.

Zleva: moderátor Jiří Podzimek, písničkář Vlastimil Třešňák, Tomáš Mazal a Dr. František Dvořák.

A než začal zpívat další píseň ještě podotknul: „A propos, Hrabal se narodil osmdvacátého března, což je den učitelů. Měl by viset ve třídách.“
„K tomu fotbalu mám jednu pěknou pří-

hodu.“ přidal se Tomáš Mazal. „Byli jsme s Hrabalem ve Španělsku. V Barceloně u nakladatele zazvonil telefon, že okamžitě musíme ke starostovi Barcelony, že to je vášnivý čtenář Hrabala a odjel z vlády, jen aby

se s ním sešel. Přijeli jsme na radnici, starosta nás přijal a uvítal nás slovy: Pane Hrabale, co dělá váš kocour Cassius? Hrabal se zasmušil a odpověděl: Co je vám do toho? Starosta v tu chvíli nevěděl co má dělat, ale Hrabal uviděl na zdi jeho fotografii v dresu a zeptal se ho: Vy jste hrál fotbal? Starosta říká: Ano, já jsem byl libero. A Hrabal na to: Do prdele, jako já v Polabanu Nymburk. A vyjmenoval mu sestavu jeho španělského klubu z šestatřicátého roku. Takže audience se odbyla bouřlivou diskusí o fotbale.“

Na závěr příjemného podvečera ještě přidal jednu historku pan profesor Dvořák: „Jednou přišla za Hrabalem slečna a přinesla mu svoji povídku. Hrabal ty dvě stránky s největším zájmem přečetl a pak říká: Slečno odpusťte, ale stojí to za hovno. Ona se na něj podívala takovýma psíma očima, on si uvědomil, že přestřelil, tak to začal rozmazávat. No né, jako na druhý straně, jako že ty věty jsou tak jako pěkně za sebou, a ty nápady, to by mě nikdy nenapadlo... Já si to přečtu ještě jednou. A skutečně si to soustředěně četl znovu. Pak se napil a ukončil to: Slečno odpusťte, ale vono to vopravdu stojí za hovno.“

ŠÁLEK KÁVY NA SVAZKU KNIH

„...to musíte vidět... to knihkupectví s kavárnou stojí za návštěvu!“, říká mi zpravodaj českého rozhlasu ve Varšavě Pavel Novák po „hrabalovském“ diskusním večeru uspořádaném v týdeníku Politika. „Vezmu Vás tam autem“, a pro jistotu telefonuje do kavárny „Czuly barbarzynca“ o rezervaci. Za chvíli se brilantně rozhlasáckou Felicií prosmykneme ulicemi města a brzdíme u rohového knihkupectví s neonovým nápisem nade dveřmi „Czuly barbarzynca (księgarnia i klub)“. Tedy česky - „Něžný barbar (knihkupectví a klub)“.

Nuže pojďme dál! Najednou jsem trochu zmaten - všude na stěnách tu visí zarámované velké barevné fotografie Bohumila Hrabala z let 1991-1997. Autorem těch fotografií jsem totiž já! A když se porozhlédnu kolem po pultících a regálech s knihami, jsem doma. Značnou část knižní produkce totiž tvoří čeští spisovatelé - Kundera, Škvorcký, Fischl, Vieweg, Topol, Čapek... ale především Bohumil Hrabal! Ostře sledované vlaky, Krasosmutnění, Inzerát na dům, Kain, Moritáty a legendy, Postřižiny... tedy knihy vydané nakladatelem a propagátorem Hrabala v Polsku Tomaszem Brzozowskim. V jeho nakladatelství „Świat literacki“ vyšel v roce 1998 i text z pozůstalosti Bohumila Hrabala, kniha „Já si vzpomínám jen a jen na slunečné dny“, kterou jsem pomáhal nejen slovem a fotografiemi v Polsku realizovat. U příležitosti její velkolepé prezentace v Krakově v roce 1998 jsem připravil také výstavu svých fotografií Bohumila Hrabala. Putovala poté Polskem, prý se někde ztratila... aby nakonec definitivně zůstala na stěnách tohoto knihkupectví - kavárny. Dobrá.

Můj jmenovec Tomasz je totiž velký příznivec Bohumila Hrabala v Polsku. V Hrabalově knize Hlučná samota, kterou právě Brzozowski vydává, v podobě vypravěče Haňti vidí vrstvení a propojení mnoha uměleckých směrů. A to je také idea jeho pojetí spojení knihkupectví s kavárnou, vytvoření jakého-

si klubu - ve Varšavě téměř ojedinelého podniku! Během krátké doby od otevření prý sem cestu našli nejen studenti z nedaleké univerzity, ale i „bohémové“ z uměleckých sfér. A tak název podniku „Něžný barbar“ je příhodný, charakterizující nejen /touženou/ klientelu, ale principiálně i životní filozofii pohledu na svět. Nejen ten literární...

S náručí nových tisků Hrabalových knih usedám k jednomu ze stolků, Pavel Novák mi se smíchem podává z pultu knihu Karla Čapka. V polském překladu Válka s mlouky zní skutečně legračně - Inwazja jaszcurów.

„Co si dáte?“ ptá se rádiožurnálový rozhlasák a správně mne odhaduje na sklenici chlazeného piva, nebo alespoň lahev červeného vína. „Cokoliv z alkoholu... po náročném večeru“, a dodávám už pro sebe: „...jen tak si vypláchnout drštičku...“ Za barpultem obsluhující záporně krouť hlavou, nic takového zde nevedou. Jenže ovocný čaj ani džus by tu nepil ani sám Bohumil Hrabal. A když míchám lžičkou v šálku dnes asi desáté černé kávy, chápu. Je téměř k půlnoci, žádný opilec mezi knihami nevrávorá na záchod a drtví převaha mladých nebarbarských dívek všepřetává si diskretně důvěrná tajemství nad sklenicemi grenadiny. Ale proboha - co tu pijí ti bohémové? Možná pijí jen ze studánek očí těch ušlechtilých dívek. Taky dobrý...

Ještě narychlo z mobilu volám domů Tomasz Brzozowskeho, zdravím ho s lehkou výtítkou těch „zapůjčených“ fotografií. „Proč jsi mi nezavolał, že jsi ve městě, že budeš u nás?“ „No jasně, někdy příště...“ ukončuji hovor a pak už s básníkem Jakubem Pacześniakiem vyrážíme do bludných hlubin varšavské noci, kamkoliv na sklenku... Inu barbaři. Tomáš Mazal

V říjnu 1954 nastoupil čtyřicetiletý dělník JUDr. Bohumil Hrabal do svého dalšího nového zaměstnání - do národního podniku Sběrné suroviny (zůstane tu až do února 1959). Jako balič starého papíru pracuje v provozovně č. 4079 ve Spálené ulici č. 10 v Praze 1. Jeho práce je ještě náročnější než ta předchozí v hutích na Kladně. Hrabal tu manipuluje s balíky sběru sto a více kilogramů těžkými.

Potvrzuje to i náhodná dobová reportáž deníku „Večerní Praha“: „Tři muži a jedna žena se tu den co den zabývají metráky starého papíru... Za duben to bylo sto jedenáct tun papíru - radostně odpovídá sou-

druh Hrabal....“ Leč v novinách se už nepsalo, kdo že byli ti tři muži a jedna žena.... Šéfem

sběrný byl bývalý ředitel cestovní kanceláře, kterému po únoru 1948 komunisté zkonfiskovali majetek a „namísto letů do zahraničí vyletěl do sběrný“. Druhý dělník - vystudovaný doktor práv Bohumil Hrabal. Žena - dělnice? Její manžel, též bývalý ředitel, skončil o něco hůře. Nejenže mu byl taktéž po únoru 1948 „zestátněn“ značný majetek, ale pro jistotu byl poslán do vězení. Jeho žena, která by nikdy nemusela pracovat, se „symbolicky“ ocitla ve sběrně starého papíru. A konečně třetím dělníkem, spolupracovníkem, je tu Bohumilu Hrabalovi lehce koktající Jindřich Peukert, bývalý učitel tělocviku a borec tří disciplín - vzpírání, skoku o tyči a ragby - který svoji kariéru skončil jako svérázná postava lidového vypravěče a ušlechtilého opilce, dělníka ve sběrně. Bohumil Hrabal mu nejprve říkal vzneseně Heinrichu, potom Heini, pak měkčeji Haňti, což mu zůstalo - „Haňta“.

Dodnes Luděk Svoboda, nákupčí z antikvariátu ve Dlážděné ulici, vzpomíná, kterak na přelomu 50. a 60. let k nim do antikvariátu občas chodil Jindřich Peukert a nosil jim na prodej knihy, které ve starém papíru ve sběrně našel. Za standardní dvacetikorunu, kterou zpravidla obdržel, si koupil dvě lahve hořčáku. „V jasných chvílích nám vyložil silným hlasem mezinárodní situaci, přičemž nešetřil slovy jako „kurvy bolševický“. Když ve sběru nic hodnotného nenašel, vybral doma (své přísné ženě v Holešovicích) špajz a přinášel nám k prodeji marmelády, podezřele vypadající naložené houby a někdy neuvěřitelně páchnoucí domácí sýr. Prodával to vše za babku...“

S Haňtou Hrabal nejen ve sklepení sběrný presoval balíky starého papíru, s partákem Haňtou (jinak též atheistou, kterému jeho žena, zakladatelka československé házené, ušila trenýrky

z látky, kterou nacisté konfiskovali v synagogách) také Hrabal chodil „přes ulici“ na pivo do hospody k Husenským (U kotvy), odkud si odnášeli do sběrný další džbány pív...“

„...a já jsem stála a odvracela jsem hlavu protože dech pana Haňti tak ale tak děsně smrděl kořalkou a pivem ale já jsem stála a nemohla jsem z místa protože to co říkal pan Haňta byt' v opilosti bývalo a bylo tak úděsně krásné že jsem leknutím nemohla z místa...“ - napsal o Haňtovi Bohumil Hrabal ústy své ženy v knize „Vita nuova“.

„Svého času jsme na to pítí měli s Haňtou sdostatek peněz za prodané knížky, časopisy, mokřý sběr (tzn. váhově těžší papír nasycený vodou) a reprodukce obrazů“ řekl mi jednou Bohumil Hrabal. Ve sběrně si ale také Bohumil Hrabal sám pro sebe nalezl a také přečetl „...ty nejtěžší knihy... Friedrich Nietzsche a Mikuláš Cusánský a Leibnitz... a hlavně Metaphysik als Ereignis...“

A tak je vcelku logické, že Haňta, jeden z rodu velkých pábitelů, se nevyhnutelně stal hlavní postavou Hrabalovy povídky „Baron Prášil“, která popisuje jeden den baliče starého papíru (povídka byla napsaná již někdy kolem roku 1956).

„Haňta, tedy Jindřich Peukert, zemřel někdy počátkem roku 1965“, vyprávěl mi jednou Bohumil Hrabal, „... pořad jsme ho převáželi v sanitce do nějaký nemocnice, kde by se ho ujali, až nám v ní zemřel.“ Krátké-

ho snímku Juraje Herze „Sběrné surovosti“, kde Haňtu neméně skvěle „hrál“ barrandovský truhlář, neherec Václav Halama, se již v létě 1965 Jindřich Peukert nedožil.

Prožitky s Haňtou a vůbec celé období práce ve Sběrných surovinách, to vše bylo pro Bohumila Hrabala silné téma, že i po letech „jsem převypravoval v hostincích svoje zážitky tak dlouho, až už jsem nerozlišoval mezi sebou a Haňtou, splyvali jsme jeden s druhým, a tak jsem, aniž bych chtěl, zapojoval do svého hovoru fikci i mystifikaci. Tak to všechno ve mně nazrálo a vnitřně se scelilo, že jsem byl schopen usednout za psací stroj a pokusit to všechno napsat.“

A Haňta... „hrdina Haňta“... se stal syntézou Bohumila Hrabala a skutečného Jindřicha Peukerta. Půlkou obyčejný dělník, svérázný vypravěč, druhou polovinou intelektuál a umělec. „Vlastně Haňta jsem tou druhou půlkou i já. Co říká Haňta, říkám vlastně já...“ - dodává k tomu už jen Bohumil Hrabal.

Tomáš Mazal

Jindřich Peukert - Haňta (z archivu Tomáše Mazala).

Proč nenese nymburské gymnázium jméno Bohumila Hrabala

Gymnázium v Nymburce oslavilo v červnu letošního roku sté výročí od svého založení. Jedním z jeho nejvýznamnějších absolventů je bez diskuse Bohumil Hrabal. Při přípravě oslav padl rovněž návrh použít jeho jméno do názvu školy. Tato myšlenka byla zamítnuta.

Byl jsem ředitelem školy RNDr. Jiřím Kuhnem požádán, abych vysvětlil důvody tohoto rozhodnutí.

Mnohé školy nosí hrdě v názvu jména svých někdejších slavných žáků. Je to dobře, vždyť mladá generace v každé době potřebuje pozitivní vzory, ať už jako motivaci pro aktuální studium, tak pro celý další život. Naskytá se tedy otázka: Proč představitelé nymburského gymnázia nesáhli po jménu svého bezesporu nejslavnějšího absolventa - Bohumila Hrabala? Jistě by hlavička na dopisních papírech s portrétem spisovatele vypadala dobře, jeho jméno by pozvedlo prestiž školy, a to i na mezinárodní úrovni, neboť Hrabal je adorovaným autorem v zahraničí snad víc nežli doma.

Bohumil Hrabal absolvoval na nymburské reálce maturitní zkouškou v roce 1934. V následujícím roce, po několikaměsíčním intenzivním soukromém studiu latiny, vykonal na Státním československém gymnasiu v Českém Brodě zkoušku z jazyka latinského - chybějící předpoklad k přijetí na práva. Sedmého října 1935 byl zapsán jako řádný posluchač na právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Po násilném přerušení studií uzavřením vysokých škol německými okupanty 17. listopadu 1939 pracuje v několika profesích, ale ihned po skončení války dokončuje studia. Promován doktorem obojího práva byl ve velké aule Karolína 22. března 1946. Právnickou praxi však nenaštoupil, pracoval v několika, především dělnických profesích.

V šestapadesátém roce vychází Bohumilu Hrabalovi knížka Hovory lidí, v roce šedesát jedna se stává „spisovatelem na volné noze“. Prvním literárním oceněním je Cena nakladatelství Československý spisovatel za knihu Perlička na dně, následuje Cena nakladatelství Mladá fronta za Pábitele, v roce 1965 opět Ceny nakladatelství Československý spisovatel za Taneční hodiny pro starší a pokročilé a Ostře sledované vlaky. Jejich filmové zpracování získává v roce 1966 Velkou cenu města Mannheimu a v šedesátém osmém Oscara - Cenu Americké filmové akademie za nejlepší zahraniční film... I přesto nepatřil k autorům, které by komunistický režim protěžoval, po určitou dobu nesměly jeho knihy vycházet, mnohé skončily po vytištění ve stoupě. Jeho mezinárodní prestiž byla ale obrovská, v zahraničí patřil k našim nejuznávanějším autorům. Po roce 1989 se dočkal oficiálního uznání i doma...

Asi takto by zněl zkrácený oficiální životopis slavného spisovatele, který by se měl stát vzorem pro studenty školy nesoucí jeho jméno. V životě však není nikdy nic pouze jednobarevné. Hrabalův vztah ke studiu, jenž lze shovívavě specifikovat jako svérázný, by už totiž nebyl pro adolescenty, kteří rádi

v mentorování dospělých hledají negativní skulinky, tím správným motivačním stimulem k soustavnému učení.

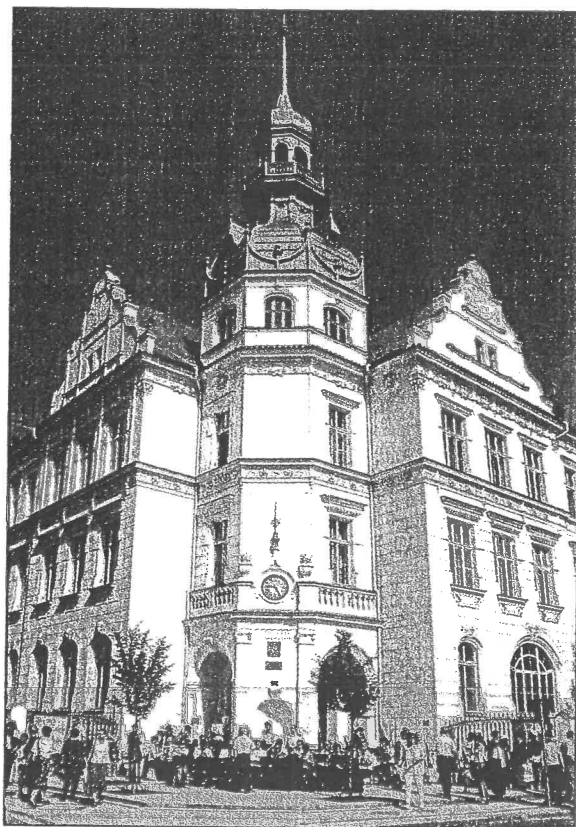
Do primy nastoupil malý Bogan na Českém státním gymnasiu v Brně. Pod dozorem laskavé a vše promíjející babičky ale jeho výroční vysvědčení zdobilo šest nedostatečných a zákonně mravy.

„Když jsem propadl v primě na brněnském gymnáziu, řekl otec - Francín - že propadat můžu v Nymburce. Stal jsem se tedy studentem zdejší reálky. Pak jsem propadl ještě v kvartě, a tak jsem si prodloužil mládí o dva roky. A byly krásné! A taky jsem měl mnohokrát nedostatečnou z českého jazyka a pak mi vždycky velkodušně dali dostatečnou...“ přiznal se před shromážděním absolventů při oslavách devadesátého výročí školy 18. září 1993.

Jeho vysvědčení skutečně neoplývalo nikdy výbornými výsledky. Například na výročním vysvědčení třídy čtvrté v roce 1930 najdeme u českého a francouzského jazyka a deskriptivní geometrie nedostatečné, následuje sedm dostatečných, jedna skoro dostatečná, a jen za chování, náboženství a nepovinný zpěv ocenění „dobrý“. Profesorka francouzštiny Zdena Krůtová později svého studenta charakterizovala jako netečného. „Dodnes za mnou přicházejí bezradní rodiče se svými malými Hrabaly, abych jim naočkovala nejen znalosti, ale hlavně chuť k učení,“ napsala v roce 1983.

Sám Bohumil Hrabal shrnul vzpomínky na svá nevalná středoškolská studia ve Vzpomínkách repentanta, jež napsal pro almanach abiturientů k setkání po čtyřiceti letech, jež v knižní podobě vyšly v roce 1986 jako Život bez smokingu. „Vzpomínám na tu nymburskou reálku jako na ústav pro lehké diskordanty, ústav, ve kterém se za sedm let děti mění v mladé muže a slečny. Pro mne ten třípítlík se zámeček ale byl trvalou zdí nářku a strachu, místem, ve kterém jsem prožil všechny stresové situace, ze kterých nejsem schopen se adaptovat ještě dnes. Kromě ve zpěvu a tělocviku jsem býval dostatečný jen v přírodopisu, ve všech ostatních předmětech jsem neplaval, ale

topil jsem se, protože jsem se nedovedl učit. Trvale jsem ten čas byl obklopený pevným zvonem nevědomosti...“ píše. Rovněž jeho vyličení maturitní zkoušky je prý podle vzpomínek pamětníků naprosto věrohodné: „... když jsem stál ve smokingu jako mladý gentleman před komisí, lil ze mne pot a kouřilo se ze mne, tak jsem se styděl, tak jsem se hanbil, že já, ten nejmizernější žák na vědomosti, já tady stojím ve smokingu, kdežto mi spolužáci jsou klidní snad proto, že mají ty obyčejné nedělní šaty. Nakonec

Nymburské gymnázium se nebude jmenovat po svém studentovi Hrabalovi.

jsem vždycky vykoktal odpověď, kterou mi gestikulací napověděli ostatní, nakonec jsem dal i dohromady článek Bunseův. Ale trvale jsem měl během těch maturitních zkoušek jasný pocit, že jsem propadl, že ani jinak to nemůže být. Se sklopenými očima, zalitý potem, jsem nezvedl oči ani v tu chvíli, kdy předseda maturitní komise oznámil, že jsem udělal maturitní zkoušku s dostatečným prospěchem.“

Sám Bohumil Hrabal nám dal jistě srozumitelnou odpověď, proč by si jistě ani sám nepřál, aby se jeho jméno skvělo vy-malováno kaligrafickým písmem na svítící fasádě krásné budovy gymnázia v Nymburce. To ovšem neznamená, že se tato skvělá škola a, doufejme, i její studenti nebudou pyšnit tím, že slavný spisovatel Bohumil Hrabal studoval právě tady.

Jan Řehounek

Chystáme se na devadesáté výročí narození našeho spisovatele

V příštím roce 28. března si připomeneme devadesáté výročí narození Bohumila Hrabala. Toto kulaté výročí si zaslouží širší rámec oslav.

Proto byl již v polovině roku ustaven přípravný výbor, který si předsevzal připravit jednotlivé akce a případně je koordinovat s dalšími, které, předpokládáme, uspořádají jiní pořadatelé. Oslovili jsme představitele městské části Praha 8 - Libeň, zda by neměli zájem se s námi spojit. K naší radosti libeňská radnice souhlasila a přišla s celou řadou svých návrhů a plánů. Pan Mgr. Tomáš Květak, vedoucí odboru pro styk s veřejností a kultury, je nadšenec, s nímž je radost spolupracovat.

Prvním výsledkem společného projektu je **nástěnný kalendář** na rok 2004 (A 3 na výšku). Jde pravděpodobně o úplně první kalendář vydaný u nás, věnovaný spisovateli. Najdete v něm dokumentární snímky z archivů Městského úřadu v Nymburce a Tomáše Mazala a autorské černobílé fotografie Václava Chocholy, Jana Reicha, Ondřeje Němce, Jiřího Koláře, Stanislava Tůmy, Jana Řehounka, Milana Richtermoce, Tarase Kyščynského, Ladislava Michálka a Tomáše Mazala. Kalendář je graficky řešen tak, že po uplynutí roku bude možné odstříhnout kalendář a zůstane samostatné album kvalitně vytištěných fotografií Bohumila Hrabala.

Libeňští přišli s iniciativou k vydání **pamětní medaile**. Opět došlo k dohodě o spojení sil a finančních prostředků obou radnic. Je vyhlášena veřejná soutěž na výtvarné ztvárnění medaile (viz propozice), lícová strana bude společná, na rubové straně bude na polovinu nákladu motiv Libně, na druhé polovině nákladu motiv Nymburka.

Libeň vyhlásila celostátní **literární soutěž** pro studenty středních škol (viz propozice), Nymburk **soutěž výtvarnou** pro základní školy (viz propozice). Možná se nejlepší obrázky objeví jako ilustrace ve sborníku nejlepších literárních prací. Vítězný obrázek bude použit jako předloha pro pohlednici.

Nymburská radnice koketuje s myšlenkou postavit jako poctu Bohumilu Hrabalovi ve městě **sochu**. O tom se ale stále ještě jedná. Rovněž se z iniciativy Klubu čtenářů B. H. chystá **film** o vztahu Hrabala k Nymburku.

Od března do května se uskuteční **celá řada kulturních akcí**. Kompletní program s termíny zveřejníme v prvním Nymburském pábiteli začátkem příštího roku. Jelikož je ale stále ve stavu zrodu, přivítáme jakékoliv náměty, které by mohly program devadesátého výročí narození našeho

spisovatele obohatit. Stejnému tématu bude věnováno i **klubové výroční setkání**, které proběhne v sobotu 29. listopadu v prostorách Městské knihovny v Nymburce.

KOČKA PANA HRABALA Soutěž pro dětské výtvarníky

Město Nymburk a Městská knihovna v Nymburce vyhlašují výtvarnou soutěž pro děti k 90. výročí nedožitých narozenin spisovatele Bohumila Hrabala na téma **Kočka pana Hrabala**.

Kalendář soutěže:

Vyhlášení: 1. října 2003

Uzávěrka: 15. prosince 2003

Výstava: březen 2004

Podmínky soutěže:

Kategorie A: 1. - 5. třída

Kategorie B: 6. - 9. třída

Kategorie C: základní umělecké školy

Výtvarná soutěž je určena pro děti regionu Nymburk, výtvarná technika není omezena, přijímají se kresby, malby, grafika, pastely atd. Omezen je pouze formát. Je nutné dodržet formát A4.

Vyhodnocené práce budou použity k propagaci výročí Bohumila Hrabala. Vítězná práce se stane předlohou pro vydání pohlednice.

Soutěžní práce zasílejte na adresu: Městská knihovna, Palackého třída 1749, 288 00 Nymburk do 15. prosince 2003.

LITERÁRNÍ SOUTĚŽ PRO STUDENTY STŘEDNÍCH ŠKOL

PÁBITEĽÉ KOLEM NÁS

V roce 2004 si budeme připomínat výročí nedožitých devadesátých narozenin spisovatele Bohumila Hrabala. Při této příležitosti Městská část Praha 8, kde v Libni Bohumil Hrabal prožil velkou část svého života a kde také zemřel, vyhlašuje literární soutěž pro studenty středních škol.

Bohumil Hrabal je bezesporu jedním z největších českých spisovatelů minulého století a právem se ocitl v učebních osnovách našich škol. Hrabal svojí spontaneitou, spojenou s osobitou lyrikou, s níž zachycoval osudy a příběhy prostých lidí ve svých textech, vytvořil osobitý rukopis. Hrabalovy texty zachycují svět a život z úhlu pozorovatele, člověka, který rád nejen žije, ale také pečlivě pozoruje. Nezaměnitelný styl jeho vyprávění strhuje čtenáře, zvláště mladé lidi, k okoušení života, k hledání krásy i v každodenní všednosti.

Vědomi si této skutečnosti jsme se rozhodli vyhlásit celostátní literární soutěž studentů středních škol na téma „Pábitelé kolem nás (hrabalovské inspirace)“.

Soutěž je zaměřena na studenty ve věku 15 - 19 let. Dnem vyhlášení této literární soutěže je 1. září 2003 a datem ukončení je 15. prosinec 2003. Všechny práce budou posouzeny komisí složenou z předních znalců literárního díla Bohumila Hrabala. Výsledky soutěže budou vyhlášeny oznámením v Učitelských a Literárních novinách a v denním tisku.

Zhruba padesát nejlepších textů otiskneme v literárním almanachu, který vydáme a zašleme těm, jejichž práce budou vybrány. Z deseti nejlepších prací sestavíme pásmo, které bude předneseno v rámci hrabalovských oslav v Synagoze pod Palmovkou, ve které Bohumil Hrabal při svém zaměstnání v Divadle pod Palmovkou (tehdy Divadle S. K. Neumana) pracoval. Autoři vybraných prací budou námi osloveni přímo.

Deset nejlepších autorů pozveme do Prahy na oslavy Hrabalova výročí s krytím veškerých nákladů a autoři tří nejlepších prací dostanou zvláštní odměny.

Za vyhláivatele: Mgr. Tomáš Květak

Libeň a Nymburk vyhlásily soutěž na medaili

Městská část Praha 8, Zenklova 35, 180 48 Praha a Město Nymburk, Palackého tř. 449, 288 16 Nymburk, vyhlásují **OMEZENOU SOUTĚŽ na umělecký návrh pamětní medaile při příležitosti nedožitých 90. narozenin spisovatele Bohumila Hrabala.**

PODMÍNKY

- Městská část Praha 8 a Město Nymburk vypisují omezenou soutěž na umělecký návrh pamětní medaile při příležitosti výročí Bohumila Hrabala, jenž žil dlouhá desetiletí v Nymburce a na území Městské části Praha 8. Jedná se o veřejnou soutěž, která se řídí ustanoveními § 847 - 849 občanského zákoníku o veřejné soutěži.
- Účelem vypsání soutěže je získání hodnotného a technickým podmínkám vyhovujícího návrhu medaile. Medaile musí být zhotovena ve špičkové kvalitě. Medaile bude ražena a bude zhotovena z bronzu o průměru 60 mm (tomu musí odpovídat i výška reliéfu).
- Podmínky soutěže byly zaslány omezenému počtu výtvarníků. Soutěž bude zveřejněna v denním tisku a podmínky soutěže budou na požádání zaslány a dále budou zveřejněny na internetu, na adrese www.praha8.cz, odkaz Kultura a volný čas. Zúčastnit se však může kterákoliv jiná osoba, ovšem bez nároku na odměnu za vypracování soutěžního návrhu.
- Hlavní technickou podmínkou soutěže je odevzdání kruhového návrhu provedeného v sádře (avers a revers samostatně) o průměru 180 - 200 mm v patřičné síle, aby snesl manipulaci bez upevnění na podložku.
- Na lícové straně (aversu) je nutno umístit v opisu (při obvodu mince) nebo v nápisu (řádcích) „BOHUMIL HRABAL, a letopočet „1914 - 2004“. Jako dominanta lícové strany může být použit portrét Bohumila Hrabala nebo portrét Bohumila Hrabala doplněný drobným dekorem vztahujícím se k dílu Bohumila Hrabala.
- Rubová strana bude vyhotovena ve dvou rozdílných provedeních:
 - Na rubové straně (reversu) je nutno vyjádřit motiv vztahující se k Libni, kde Bohumil Hrabal dlouhá léta žil a tvořil, a nápis nebo opis „MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 8“.
 - Na rubové straně (reversu) je nutno vyjádřit motiv z prvků Města Nymburka, kde Bohumil Hrabal žil a tvořil.
- Soutěžní návrhy musí být doručeny (osobně nebo odeslány poštou) do pátku **28. listopadu 2003 do 12. hodiny** na adresu: Úřad Městské části Praha 8, Oddělení informační (podatelna), Zenklova 35/1, 180 48 Praha 8 - Libeň. Zásilka s návrhem musí být uzavřena, zapečetěna a označena: „**Soutěž - pamětní medaile - neovírat!**“

8. Soutěžní návrhy zhodnotí komise vyhlášatelů, v jejímž čele stojí Josef Hvozdený, ak. malíř, členy komise jsou Milan Knobloch, ak. soch., Jaroslav Veselák, ak. soch., a Marie Součková, ak. mal. Za Město Nymburk je členem komise Ing. Jiří Černý a za Městskou část Praha 8 je členkou komise Ing. arch. Karolína Ptáčková. Tajemníkem komise je Mgr. Tomáš Květák, vedoucí odboru kultury, za vyhlášatele. Návrhy budou veřejně vystaveny na Úřadě Městské části Praha 8 a v Městě Nymburce.

9. Návrhy budou oceněny následujícím způsobem:

Za vytvoření sádrových modelů je stanovena cena 5.000,- Kč za jednu stranu medaile bez ohledu na výsledné pořadí návrhu, to znamená v tomto případě 1 strana aversu a 2 strany reversu.

Autorovi, jehož soutěžní návrh bude realizován (jedna i obě druhé strany) bude vyplacena autorská odměna za užití díla, včetně převedení reprodukčního práva k ražbě 700 kusů medailí pro rok 2004 a 2005 a výtvarnou spolupráci při realizaci v celkové výši 50 000 Kč, což bude specifikováno ve smlouvě o vytvoření díla. Vítěz soutěže bude vyhlášen do 15. prosince 2003. Ceny budou autorům vypla-

ceny do 30 dnů od rozhodnutí komise Městské části Prahy 8 a Města Nymburk.

10. Bude-li nutno provést na přijatém návrhu úpravy, je autor povinen provést je bezplatně ve spolupráci s určenou ražebnou do 4 týdnů po podepsání smlouvy. Věcné náklady spojené s cestou autora do ražebny budou hrazeny Úřadem Městské části Praha 8, případně Městem Nymburk, po předložení příslušných dokladů.

11. Autorské právo k předloženým návrhům zůstává nedotčeno.

12. Úřad Městské části Praha 8 a Město Nymburk si vyhrazují právo nerealizovat žádný z návrhů na medaili.

13. Identifikační údaje: Úřad Městské části Praha 8, odbor kultury, Zenklova 35/1, 180 48 Praha 8 - Libeň, IČO: 00063797, bankovní spojení: Česká spořitelna a.s., číslo účtu: 2000881329/0800.

Kontaktní osoby:

Za Městskou část Praha 8: Mgr. Tomáš Květák, tel.: 222 805 114, Ing. arch. Karolína Ptáčková, tel. 222 805 163.

Za Město Nymburk: Ing. Jiří Černý, vedoucí odboru ŠKaPP, telefon 325 560 130, Palackého třída 449, 288 16 Nymburk, IČO: 239500, bankovní spojení: Česká spořitelna a.s., pobočka Nymburk, č. účtu: 19-0504359359/0800.

Emma Srncová v muzeu

V nymburském muzeu se od závěru září do 2. listopadu mohli návštěvníci potěšit kouzelnými obrázky Emmy Srncové. Při slavnostním zahájení ve čtvrtek 25. září se výtvarnice, která před nedávnem oslavila své významné životní jubileum, nechala slyšet, že ji v poslední době nenapadají veselé motivy. Po prohlídce Nymburka, který na ni zapůsobil moc hezky, si však dovede představit, že se na některém obrázku město objeví, a to ve spojení s Bohumilem Hrabalem. „Třeba Hrabal na kole!“ zareagovala na skutečnost, že cyklistika je tu masovou záležitostí.

Ostatně Bohumil Hrabal už se v její tvorbě vyskytuje. Jeho kočičí svět se stal motivem pro rozměrný obraz, který výstavě věvodil. Výkonná jednatelka Klubu čtenářů Milada Hakenová (na snímku Jana Řehounka) řekla, že ji okouzli. Hrabal už dávno, obraz nyní.

POČTVRTÉ - 29. LISTOPADU

Zveme vás na setkání

V sobotu 29. listopadu se v prostorách Městské knihovny v Nymburce uskuteční od 13 hodin již čtvrté výroční setkání členů Klubu čtenářů Bohumila Hrabala.

Jak se již stalo tradicí, bude to setkání přátel se společným zájmem o literaturu nejen Hrabalovu, s příjemným předvánočním posezením a neformálním popovídáním. Tentokrát máme na programu velmi důležité a podstatné téma: **program oslav devadesátého výročí autorova narození.** Seznámíme vás se vším, co je ve spolupráci Nymburka a Prahy 8 - Libně pro období od března do května již připraveno. K mání bude kalendář, který si jistě každý ze členů klubu bude chtít v jubilejním roce pověsit doma na zeď.

Očekáváme ale také podněty a nápady od vás, čím by bylo možné výročí obohatit, a to nejen v ony tři inkriminované měsíce, ale i kdykoliv jindy.

Zemřel nakladatel a spisovatel

Dostali jsme smutnou informaci: dne 9. října zemřel po dlouhé nemoci pan Vladimír Sainer. Někdejší vydavatel samizdatové edice PPP - přátelům pro potěšení, později NNN - nejmenší nezávislé nakladatelství, a spisovatel se dožil dvaosmdesáti let.

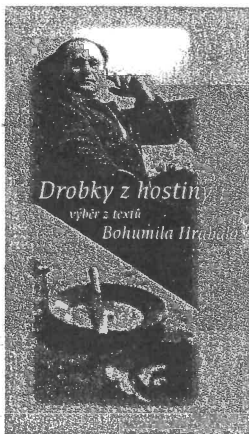
Ještě před několika dny jsem od něj dostal dopis v němž se těší na příští rok: ... děkuji Vám upřímně za Vaš meldunk o tom, co připravujete k devadesátému výročí Hrabalových narozenin... „Z jeho řádek číší neutuchající životní elán, ač už byl jeho zdravotní stav velmi špatný: „Psaní se mi nedaří a tak nechávám vše plynout. Nakoupil jsem si fůru křížovek a luštím, trvalé místo na mém stole mají encyklopedie a různé naučné slovníky - to abych trochu trénoval mozek, aby mi nesračkoválo...“

Jan Řehounek

Drobky z hostiny...

V době, kdy se nakladatelství zdráhají Hrabala vydávat, snad proto, že stále ještě dozrívají konflikty mezi dědici, nebo že dávají přednost lehce prodejným, mnohdy ale dosti pochybným textům, vydalo Chvojtkovo nakladatelství v Praze výběr z textů Bohumila Hrabala *Drobky z hostiny*...

Útlá knížka v jednoduché, ale pěkné grafické úpravě, přináší kolem stovky drobných úryvků z různých Hrabalových textů. Jak říká editor knížky Couřtinal Pereires (literární pseudonym Tomáše Mazala): „Slova, věty, souvětí, které si čtenář může jako malé drobky z bohaté literární hostiny spisovatele Bohumila Hrabala vzít do úst, téměř jako bonbóny, žít se po celý den jedinou větou, která čtenáři došla, vstala ne z mrtvých, ale ožila čtenářem tak, že spisovatel, ač dávno mrtvý, musí nabýt tam kdesi nahoře v nebesích/peklu dojmu, že je opět spasen.“

Internetové Britské listy zveřejnily 5. února 1997 obsáhlý nekrolog Bohumila Hrabala. Jeho autorem je Jan Čulík. A protože jeho podnětem byly zcela fatální souvislosti, určitě stojí zato si úvod nekrologu před nadcházejícím sedmým výročím spisovatelova odletu na holubích křídlech přečíst.

Bohumil Hrabal už není

Shodou okolností jsem v pondělí odpoledne probíral se studenty Bohumila Hrabala. Četl jsem jim z povídky Kouzelná flétna, kterou Hrabal napsal v Kersku v úterý 17. ledna 1989, po vlně palachovských demonstrací v Praze, které byly brutálně pronásledovány komunistickou policií. Je to moc pěkný text, v roce 1991 jsme ho přeložili a vydali anglicky.

V povídce je tato pasáž, kterou jsem studentům četl:

„Tak ten vnitřní monolog pokračuje, ne, už nehovořím sám se sebou, ale tak jako před vyšetřujícím soudcem jsem vyslýchán, všechno, co jsem kdy řekl, všechno, co jsem kdy udělal, všechno je neustále proti mně, od této chvíle, nač jsem byl nucen si myslet, všechno je proti mně. Kolikrát tak kráčí na červenou, kolikrát jdu skrz proud aut, ale ač zadumán, doprovází mne anděl strážný, můj anděliček strážný, protože chce ten můj anděl, aby ještě byl na světě, abych se dobral svého dna, abych sestoupil ještě o jedno patro níž, tam, kde je poslední dno výčitek, proto mi bolí celý svět

a bolí mne i ten můj anděl, kolikrát jsem chtěl skočit z patého patra, z toho mého bytu, kde mne bolí každá cimra, ale vždycky anděl mi v poslední chvíli zachrání, stáhne mi tak, jak chtěl z patého patra skočit můj doktor Franz Kafka, tam z Maison Oppelt, kam se vchází ze Staromáku, ale pan doktor byl dopadl za roh do Pařížské, taky ho asi bolet svět a bolet jeho život, tak jak chtěl taky z patého patra skočit Malt Laurid Brigg, taky jej bolet v Paříži svět. Taky Brigga bolet celý svět, Reinera Maria Rilkeho taky.“

V úterý ráno byla další hodina a tam jsem musel studentům oznámit, že Bohumil Hrabal předchozího odpoledne, možná zrovna když jsme četli jeho text o padání z patého patra, vypadl při krmení holubů z patého patra nemocnice a zabil se.

Studenti tomu nechtěli věřit. Ukázal jsem jim velký titulek Zemřel Bohumil Hrabal na Home Page věrejšího Psa. Právili: „My ale tomu Psu nevěříme.“

Pak přišel opozdilec a potvrdil, že je to pravda: bylo to v pondělí večer ve zprávách britského rozhlasu Radio 4.

(Celý text si můžete přečíst na www.britskelisty.cz/brit/97/0205br1.htm)

Za Jiřím Šmorancem

Dne 15. září 2003 ve věku 79 let zemřel v Praze po dlouhé těžké nemoci jeden z „něžných barbarů XX. století“ natěrač a básník Jiří Šmoranc.

Psalí jsme o něm v Nymburském pábítelu č. 13/2002.

Jiří Šmoranc, skutečný proletář a bohém, „nejkrásnější lakýra na světě“, který nejen že věděl co to je surrealismus, ale surrealisticky skutečně i žil, zanechal po sobě vedle roztroušených (a dnes většinou nenávratně ztracených) rozličných textů pouze útlý, zato zcela autenticky silný svazek vzpomínek na dětství nazvaný „Děti periferie“ /Pražská imaginace, 1996/.

„Miluji noc, to je báseň mé minulosti, smokíng mých neřestí vyšitý hvězdami“
Jiří Šmoranc

Na konci čtyřicátých let jeden ze zakladatelů „Záběhlické skupiny surrealistů“ a „Libeňských psychiků“, od poloviny padesátých let nezapomenutelný přítel Bohumila Hrabala, se tak bohužel pro většinu stal oním „autorem bez díla“ /tak jako jeho dávný vzor Jacques Vache/.

Pro nás však, kteří jsme měli tu možnost Jiřího Šmorance blíže poznat a naslouchat jen tak do stran odhazovaným slově jeho osobitě poetiky - jeho plavé kučeravé vlasy v culičku nám stále budou zářit před očima.

Tomáš Mazal

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel č. 18 - 15. října 2003. Registrace: MK ČR E 1088777. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel. 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všeohlpská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel. 603 415 060, www.kviz.nymburk.cz, e-mail: kviz@nymburk.cz. Tisk: Tiskárna Marie Blechová, Potoční ul., Nymburk, tel. 325 513 025. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 150 ks.